

Acta Academiae Beregsasiensis

2017

ISSN 2310-1954

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ Ф. РАКОЦІ ІІ

Acta Academiae Beregsasiensis

Науковий вісник

Том XVI

Берегово–Ужгород
2017

УДК 001.2
А – 19

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №20186-9986Р від 18.07.2013 р.

„Acta Academiae Beregsasiensis” засновано у 2000 році
та видається за рішенням Видавничої ради
Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці II

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II
(протокол № 5 від 28.08.2017 р.)

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

кандидат педагогічних наук І. Орос

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

<i>А.Бочкор</i>	<i>кандидат історичних наук</i>
<i>В.Брензович</i>	<i>кандидат історичних наук</i>
<i>Ю.Чотарі</i>	<i>кандидат історичних наук</i>
<i>С.Черничко</i>	<i>доктор філологічних наук (заст. гол. ред.)</i>
<i>М.Контра</i>	<i>доктор філологічних наук</i>
<i>О.Кордонець</i>	<i>кандидат філологічних наук</i>
<i>І.Ковтюк</i>	<i>кандидат філологічних наук</i>
<i>Н.Лисенко</i>	<i>доктор педагогічних наук</i>
<i>М.Левринц</i>	<i>кандидат педагогічних наук</i>
<i>Л.Макаренко</i>	<i>доктор педагогічних наук</i>
<i>І.Мандрик</i>	<i>доктор історичних наук</i>
<i>І.Пенцикофер</i>	<i>кандидат філологічних наук (відповідальний редактор)</i>
<i>І.Самборовські-Нодь</i>	<i>кандидат історичних наук</i>
<i>І.Силадій</i>	<i>кандидат педагогічних наук (відповідальний секретар)</i>
<i>М.Сюсько</i>	<i>доктор філологічних наук (заст. гол. ред.)</i>
<i>А.Золтан</i>	<i>доктор філологічних наук</i>

А-19 **Acta Academiae Beregsasiensis 2017:** науковий вісник / Міністерство освіти і науки України, Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II; гол. ред.: *І.Орос.* – Ужгород: Вид-во ТОВ «РІК-У», 2017. – Том XVI. – 248 с.

У науковому віснику „Acta Academiae Beregsasiensis” Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II розглядаються актуальні питання наукових досліджень докторантів, аспірантів, викладачів навчальних закладів та співробітників наукових установ не лише України, але і зарубіжних країн.

УДК 001.2

ISSN 2310-1954
ISBN 978-617-7404-64-3

© Автори статей, 2017
© Закарпатський угорський інститут
імені Ференца Ракоці II, 2017

ISSN 2310-1954

UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

Acta Academiae Beregsasiensis

Tudományos folyóirat

XVI. évfolyam

Beregszász–Ungvár
2017

УДК 001.2
А – 19

Nyomatott tömegtájékoztatási eszközök állami nyilvántartásának igazolása:
széria: KB № 20186-9986P; kiadta: Ukrajna Állami Nyilvántartási Szolgálat 2013.07.18-án

Az *Acta Academiae Beregsiensis* 2000-ben lett alapítva, és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Tanácsának határozata alapján jelenik meg

Kiadásra javasolta: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2017.08.28., 5. számú jegyzőkönyv)

FŐSZERKESZTŐ:
dr. Orosz Ildikó

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Bocskor A.
dr. Brenzovics L.
dr. Csatáry Gy.
dr. Csernicskó I. (főszerkesztő-helyettes)
dr. Kontra M.
dr. Kordonec O.
dr. Kótyuk I.
dr. Makarenko L.
dr. Mandrik I.
dr. Liszenko N.
dr. Lőrinc M.
dr. Penckófer J. (felelős szerkesztő)
dr. Szamorovszkyné Nagy I.
dr. Szilagyij I., (felelős titkár)
dr. Szjuszko M. (főszerkesztő-helyettes)
dr. Zoltán A.

KORREKTÚRA:
G. Varcaba I., Lőrinc M., Kordonec O.

TÖRDELÉS:
Tótin V.

A szerkesztőbizottság címe:
90202 Beregszász, Kossuth tér 6.,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai
Magyar Főiskola
Tel.: (03141) 4-24-35
E-mail: kiado@kmf.uz.ua

© A szerzők, 2017
© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai
Magyar Főiskola, 2017

ISSN 2310-1954

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
FERENC RÁKÓCZI II. TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN INSTITUTE

Acta Academiae Beregsasiensis

Research Journal

Volume XVI

Berehovo-Uzhhorod
2017

УДК 001.2
А – 19

Certificate of State Registration of Printed Mass Media, Series KB № 20186-9986P,
Issued by the State Registration Service of Ukraine, December 20th, 2013

The journal „Acta Academiae Beregsasiensis” was established in 2000 and is published by the
Publishing Council of Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute

Recommended to publication by the Scientific Council of Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian
Hungarian Institute, record № 5 from August 28, 2017

EDITOR-IN-CHIEF:

dr. I. Orosz

EDITORIAL BOARD:

dr. Bocskor A.
dr. Brenzovics L.
dr. Csatáry Gy.
dr. Cserniczkó I. (Deputy Editor-in-Chief)
dr. Kontra M.
dr. Kordonec O.
dr. Kótyuk I.
dr. Makarenko L.
dr. Mandrik I.
dr. Liszenko N.
dr. Lőrincz M.
dr. Penckőfer J. (Editor of the issue)
dr. Szamborovszkyné Nagy I.
dr. Szilagyij I. (secretary)
dr. Szjuszko M. (Deputy Editor-in-Chief)
dr. Zoltán A.

PROOF-READING:

G. Varcaba I., Lőrincz M., Kordonec O.

MAKEUP:

Tótin V.

The address of editorial board:
Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute
Kossuth square, 6.
90202 Berehove, Ukraine
Tel.: (380-3141) 4-24-35
E-mail: kiado@kmf.uz.ua

© Authors, 2017
© Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian
Hungarian Institute, 2017

Зміст

СЕВЛЕШ НОРА: Нові погляди і висновки... Лучіан Боія: <i>Переможені і переможці. Переосмислення Першої світової війни</i>	15

***

ПОПЕЙ АРПАД: Вибори до Союму на Закарпатті у лютому 1939 року. Штрихи до історії виборів Союму Карпатської України.....	21

ВАРГА РОБЕРТ: Шпигуни і особи, що підозрювалися в шпигунстві, на території Ужанського комітату під час воєнних дій 1914-1915 рр.	42

ПНТЕР ЗОЛТАН АРПАД: Солдати з Корцога на захисті Північної Трансильванії та Закарпаття під час Другої світової війни	63

Б. ШТЕНГЕ ЧОБО: Дерев'яний хрест над Косівською Полянною – трагедія лейтенанта-льотчика Калмана Домбі.....	75

ІЛЛЕШФОЛВІ ПЕТЕР: „...Гармата лунала поруч...” – воєнний щоденник прапорщика у запасі др. Імре Бодора, 1944-45	85

ЧОТАРІ ЮРІЙ: З історії Угочанського комітатського архіву.....	116

***

КІШНЕ БЕРНГАРТ РЕНАТА, КРИГЕЛ ЖОФІЯ: Креативне тлумачення ролі у метафоричному мисленні майбутніх педагогів.....	126

ФУРЧО ЛАУРА, КІШНЕ БЕРНГАРТ РЕНАТА, МОДЬОР АГНЕСЬ, ШІНКО АННАМАРІЯ, САСКО РІТА: Ставлення педагогів до он-лайн освіти.....	137

БОКОТЕЙ ЛІАННА: Формування естетичної культури підростаючого покоління.....	154

ГУСТІ ІЛОНА: Роль рівня володіння мовою вчителями при викладанні англійської мови в закарпатських школах з угорською мовою навчання в Україні.....	162

КАЧУР АННАМАРІЯ: Рівень знань з англійської мови учнів шостих класів м. Берегова та їх ставлення до вивчення іноземних мов	173

***

ДУДИЧ ЛАКАТОШ КАТЕРИНА, ТОВТ ПЕТЕР: Відомості про великодоброньський діалект ...	185

ДНІСТРІАНЬСЬКИЙ МИРОСЛАВ: Топонімія Українських Карпат як джерело дослідження процесів заселення.....	191

АБОНІ АНДРЕЯ ТІМЕЯ: Дослідження німецьких запозичень на конкретному словниковому матеріалі.....	199

***

Шютев Давід: Аналіз консолідованої фінансової звітності і прибутковості
угорських дисконтних магазинів та гіпермаркетів 212

***

Шшко Котолін: Cuius regio ejus religio? Свобода віросповідання в Туреччині 227

***

Брензович Маріанна: „... З одного боку жарг, з іншого – цілком серйозно”
Роберто Боланьо: „2666” 242

Tartalom

SZŐLŐSI NÓRA: Új szemlélet, új konklúziók... Lucian Boia: <i>Vesztesek és győztesek. Az első világháború újraértelmezése</i>	15

***

POPÉLY ÁRPÁD: Szojmvasztás Kárpátalján 1939 februárjában. Adalékok a kárpátukrán sojjm megváasztásának történetéhez.....	21

VARGA RÓBERT: Kémek és kémgyanus személyek Ung vármegye hadműveleti területén 1914–1915 között.....	42

PINTÉR ZOLTÁN ÁRPÁD: Karcagi honvédek Észak-Erdély és Kárpátalja védelmében a II. világháború idején.....	63

B. STENGE CSABA: Fakereszt a Gyil Bozsenin, Kaszómező felett – Domy Kálmán repülő főhadnagy tragédiája.....	75

ILLÉSFALVI PÉTER: „...közérlől dörgött az ágyú...” – dr. Bodor Imre tartalékos zászlós háborús naplója, 1944–1945.....	85

CSATÁRY GYÖRGY: Ugocsa vármegye levéltárának történetéből.....	116

***

KISNÉ BERNHARDT RENÁTA, KRIEGEL ZSÓFIA: Kreatív szerepértelmezés a pedagógusjelöltek metaforáiban.....	126

FURCSA LAURA, KISNÉ BERNHARDT RENÁTA, MAGYAR ÁGNES, SINKA ANNAMÁRIA, SZASZKÓ RITA: Pedagógusok véleménye az online képzésről.....	137

BOKOTEI LIANNA: Az esztétika kultúra kialakulása a felnövekvő generációban.....	154

HUSZTI ILONA: A tanárok nyelvtudásának szerepe az angol nyelvtanításban a kárpátaljai magyar iskolákban.....	162

KACSUR ANNAMÁRIA: Beregszászi hatodikosok angol nyelvtudásszintje és nyelvtanulási attitűdjei (esettanulmány).....	173

***

DUDICS LAKATOS KATALIN, TÓTH PÉTER: A nagydobronyi nyelvjárásról.....	185

DNYISZTRJANSZKIJ MIROSLAV: Az Ukrán-Kárpátok toponimiája mint a benépesülési folyamatok vizsgálátának forrása.....	191

ABONYI ANDREA TÍMEA: Német jövevénytiszta vizsgálata egy hiánypótló szótár
tükrében 199

***

SÜTŐ DÁVID: Magyarországi diszkontok és hipermarketek összevont pénzügyi
kimutatásainak vizsgálata és jövedelmezőségi elemzése 212

***

SISKA KATALIN: Cujus regio ejus religio? A vallásszabadság esete Törökországgal.....227

***

Brenzovics Marianna: „...egyrészt vicc, másrészt teljesen komoly”
Roberto Bolaño: 2666.....242

Contents

NÓRA SZÓLÓSI: A new approach, new conclusions... Lucian Boia: <i>First World War. Controversies, paradoxes, reinterpretations</i>	15

***

ÁRPÁD POPÉLY: Elections to the Soim in Transcarpathia in February 1939. On the History of the Elections to the Carpatho-Ukrainian Soim.....	21

RÓBERT VARGA: Spies and Suspects in the Military Operation of Ung County between 1914 and 1915.....	42

ZOLTÁN ÁRPÁD PINTÉR: Armed Forces of Karcag in the Protection of Northern Transylvania and Transcarpathia during World War II.....	63

CSABA B. STENGE: Wooden Cross at Gyil Bozseni over Kaszómező – the Tragedy of First Lieutenant Kálmán Domby	75

PÉTER ILLÉSFALVI: "... the Cannon Thundered ..." – dr. Imre Bodor Reserve Soldier's War Record of 1944–1945.....	85

GYÖRGY CSATÁRY: From the History of the Archive of Ugocsa County.....	116

***

RENÁTA KISNÉ BERNHARDT, ZSÓFIA KRIEGEL: Creative role interpretation in teacher candidates' metaphors.....	126

LAURA FURCSA, RENÁTA KISNÉ BERNHARDT, ÁGNES MAGYAR, ANNAMÁRIA SINKA, RITA SZASZKÓ: Teachers' Beliefs on Online Education.....	137

LIANNA BOKOTEI: The Formation of Aesthetic Culture in the Younger Generation	154

ILONA HUSZTI: The role of teachers' language proficiency in teaching English in the Transcarpathian Hungarian schools in Ukraine.....	162

ANNAMÁRIA KACSUR: English proficiency and language learning attitudes of Beregszász 6th graders: A case study.....	173

***

KATALIN DUDICS LAKATOS, PÉTER TÓTH: About the Nagydobrony dialect.....	185

MIROSLAV DNISTRYANSKY: Toponymy of the Ukrainian Carpathians as a Source of Settlement Processes Research	191

TÍMEA ANDREA ABONYI: Research on German Borrowings on the Basis of one
Revised Dictionary..... 199

***

DÁVID SŰTŐ: Investigation of the Consolidated Financial Statements and Profitability
Analysis of Hungarian Discounts and Hypermarkets.....212

***

KATALIN SISKA: Cujus regio ejus religio? The case of freedom of religion in Turkey....227

***

MARIANNA BRENZOVICS: "... Mocking and Serious at the Same Time"
Roberto Bolaño: 2666.....242

„...egyrészt vicc, másrészt teljesen komoly”
Roberto Bolaño: 2666**

Rezümé. Roberto Bolaño (1953–2003), a nagyszerű spanyol nyelvű, chilei regényíró 2666 című regénye 2004-ben jelent meg. Az öt könyvből álló mű minden része külön kaland, melyek egy meghatározott hely, a mexikói–amerikai határhoz közel fekvő, kitalált város, Santa Teresa felé vezetnek, ahol egy gyilkosságsorozat elkövetői után nyomoz a rendőrség. Ide tart négy rajongó irodalmár, hogy megtalálja Benno von Archimboldit, a fiktív német írózsenit, miközben kusza szerelmi hálóba bonyolódnak.

Abstract. “2666” is the last novel of the highly acclaimed Chilean novelist Roberto Bolaño (1953–2003) in the Spanish-speaking literary firmament, which was published in 2004. Each of the five sections of the book presents a separate adventure that leads to a specific place, a fictional city of Santa Teresa close to the Mexican-American border, where the police are investigating the perpetrators of a series of murders. Four enthusiastic writers rush to the venue hoping to find Benno von Archimbold, the fictitious German writer, where they get tangled in the web of love affairs.

Резюме. 2666 - останній роман Роберто Боланьо. Він був випущений в 2004 році, через рік після смерті Боланьо. Його теми різноманітні і циркулюють навколо невловимого німецького автора та невіршених і невідкладних вбивств жінок у Санта-Тереза, насильницькому місті, натхненному Сьюдадом Хуаресом. 2666 досліджує виродження ХХ століття за допомогою широкого кола персонажів, місцеположень, періодів часу та історій в оповіданнях.

A 2666 regény, a legendás chilei szerző halála után, 2004-ben jelent meg, és az utóbbi évek jelentős irodalmi diadalmenetének számít. Az angol fordításra 2009-ig kellett várni, 2016 novemberétől magyarul is olvasható Kutasy Mercédesz fordításában.

A szerző jelentősége vitatott, a 2666 szószátyársága, szétesőnek ható szerkezete ellenére, azonban figyelemre méltó alkotás. Nem könnyű olvasmány, mivel Bolaño prózája nyers, eleven és csapongó, a mű cselekményvezetése töredékszerű, valamint – ironiája ellenére – egyfajta radikális pesszimizmus jellemzi a 2666-ot, ezért elsősorban főiskolai, egyetemi képzés keretében ajánlott oktatni.

A terjedelmes szépprózai mű címe metaforikus, arra utalhat, hogy a történetek a megírás jelenében játszódnak a 2666-os év, a kilátástalan jövő távlatából.

Bolaño, *Amuleto* című, magyarul egyelőre lefordíthatatlan regényében az alábbi kontextusban jelenik meg a 2666 dátum: „Az AvenidaGuerrero ezen az éjszakan sokkal inkább hatott sírkertnek, mint sugárútnak, de nem egy 1974-es vagy

* PhD; II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Filológiai Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport, docens. * Кафедра філології, Наукова-методична комісія угорської філології Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці, II, доцент. * Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute.

** Roberto Bolaño: 2666. Jelenkor, 2016.

1968-as temetőnek, hanem egy temetőnek 2666-ból, egy elfelejtett temetőnek egy hullá vagy egy meg nem született gyermek szemhéja alatt, úszva ama szem nedveiben, mely oly erősen akart egyetlen dolgot elfelejteni, hogy végül minden mást elfelejtett.” (v. ö.: Bán Zoltán András 2017). Értelmezhetjük tehát a könyvet metaforikusan egy halott, illetve egy meg nem született gyermek látomásaként. A 2666 dátum játékba hozza a bibliai próféciát is, amely szerint a 666 az Antikrisztus száma, ami a pokol kezdete a *Bibliában*.

A 826 oldalas mamutszöveg öt különálló, sehová nem vezető elbeszélésfolyamból áll össze, amelyek olykor a regény műfaji sajátosságait mutatják, néhol meg egy különféle elemekből összerakott Arcimboldo-festményét. Bolaño, mint ahogy azt más könyveiben is tapasztalhatjuk, például a *Harmadik Birodalomban*, azzal hitegeti az olvasót, hogy lesz megoldása a regényben kibontakozó történetnek, akár a krimikben. Szövegei azonban egyfajta nyitottsággal, megfejtetlen, nyugtalanító titokzatossággal érnek véget, de az is előfordulhat, hogy a szerző nem sajátította el a regényírás dramaturgiáját.

Az öt, más stílusú, szerkezetű, hangnemű könyvet, amelyeket a fiktív mexikói városban, Santa Teresában történő nőgyilkosságok, és egy fiktív német író, Benno von Archimboldi fűz össze, Bolaño állítólag öt külön kötetben tervezte megjelentetni, mivel úgy sejtette, így komolyabb bevételhez juttathatja családját, halála után azonban a kiadó az egyik kötetes verzió mellett döntött.

A szövegfolyam megközelítőleg kilencven évet ölel fel Európa és Dél-Amerika történelméből a két kontinens brutális valóságát párhuzamba állítva: a II. világháborús mészárlás és a mexikói Santa Tereza-i felderítetlen sorozatgyilkosságét.

Az első könyv (*A kritikusok könyve*) négy különböző nemzetiségű irodalmár és egy titokzatos német regényíró különös kapcsolata. Afféle nemzetközi élvonalbeli irodalmár történet: három fiatal és egy idősebb irodalomtörténész (a francia Jean-Claude Pelletier, a spanyol Manuel Espinosa, az angol Liz Norton és a náluk nagyjából öt-tíz évvel idősebb, egy kerekesszékebe kényszerült, olasz Piero Morini) barátsága, amelyet Benno von Archimboldihoz, az 1920-ban született, nem túlzottan ismert német író iránti rajongás tart össze. A szerelmi háromszögbe bonyolódott, hipertoleráns értelmiségiek az ismeretlen német író nyomába szegődnek. Santa Terezába (a fiktív és voltaképpen a valóságos Ciudad Juárez városa helyett álló) utaznak, hogy megtalálják bálványukat, és pontot tegyenek évek óta húzódo szerelemi sokszögük végére. A történet nagyon hasonlít a *Vad nyomozók* Bolaño-regényhez, amelynek központi témája szintén egy csoport irodalmár rajongása egy ismeretlen, remeteként élő író iránt. A *Vad nyomozók* zsigeri realistái is elindulnak felkutatni költő-bálványukat, de mindkét könyvben kudarcba fullad a kissé groteszkre, parodisztikusra sikeredett érthetetlen érdeklődés, nyomozás az általuk zseniálisnak tartott írók iránt.

Az első része a 2666-nak nem hibátlan. Hiteltelen a regény egyik központi motívuma, Archimboldi állítólagos prózaművészete. Nehezen hihető, hogy a négy

irodalmár legfőbb életcélja Archimboldi művészetének csodálata, továbbá hogy egy tekintélyes német kiadó az ismeretlen íróba fektette a pénzét, hogy emberek tucatjai, sőt olvasók milliói lettek rabjává egy írónak, akinek regényeiről semmit nem tudunk meg a Bolaño-könyvből.

A második részben (*Amalfitano könyve*) az előző részből megismert négy irodalmár Santa Teresába, egy képzelt mexikói városba érkezik, s itt ismerkednek meg a második könyv központi alakjával, a neurotikus Amalfitano professzorral, aki Chilében született, Barcelonában élt, Mexikóban telepedett le, Santa Terezában, a könyvből nem derült ki, hogy miért. Nehezen értelmezhető módon, ebben a démoni határvárosban próbál boldogulni tizenhat éves lányával, Rosával. A közegpusztító: a sivatag, a forróklíma, mintha a lelkeket is felemésztené. A professzor feladata lenne segíteni az Archimboldit kereső európaiakat, és megvédeni a lányát a gyilkosoktól. Rosa azonban elszakad apjától, akinek a házassága is felbomlik, és Amalfitano lassan a téboly szélére sodródik. Egy ruhaszártó kötéltre kiakasztott könyvet figyel egész nap, Marcel Duchamp után szabadon.

A harmadik regény (*Fate könyve*), Fate, vagyis „Sors” egy afroamerikai származású újságíró neve, az ő általa képviselt szál az anyja halálával indul. Fate Detroitba utazik, hogy interjút készítsen a Fekete Párducok egyik alapító tagjával, Barry Seamennel, akinek végighallgatja egy templomban tartott beszédét, mégpedig a Veszély, a Pénz, az Étel, a Csillagok és Hasznosság témakörében. Erről hosszasan ír Bolaño. Fate egy bokszmeccsről érkezik tudósítani Santa Teresába, itt felkelti az érdeklődését a felderítetlen sorozatgyilkosság, és eldönti, hogy riportot ír róla. Beleszeret Amalfitano professzor lányába, és megvédi őt a mexikói nehézfűktől. Rövid és teljesen érdektelen történet.

A negyedik, legnagyobb terjedelmű rész (*A gyilkosságok könyve*) tárgya egy megtörtént gyilkosságsorozat, amelyet 1993 és nagyjából 2005 között követtek el Ciudad Juárez (a regényben a fiktív Santa Teresa) városában különféle korú és társadalmi státuszú nők ellen, az áldozatok közt számos gyermek is volt. Az áldozatok többségét megerőszakolták és megcsónkították, majd a város környékén, a sivatagban vagy a szemételepeken dobták ki. Az áldozatok számát 500 körül becsülték. A tettesek, illetve tettes kézre kerítése mindmáig sikertelennek bizonyult. A regényben, amikor 1997-ben elhagyjuk Santa Teresát, a gyilkosságok még javában folynak tovább, mintegy 115 esetről ír Bolaño.

A negyedik könyv a sokkoló mexikói mélyszegénység, a kizsákmányolás, a kilátástalanság, a korrupció, a hatóságok tehetetlenségének és gyilkosságoknak a realitása.

Az amerikai határhoz közel eső Ciudad Juárez a világ egyik legveszélyesebb városa, mely a 90-es évekre az USA-val kötött vámegegyezmények hatására rohamos ipari fejlődésen ment keresztül. A szörnyként működő mexikói város a regényben felemészti a kiszolgáltatott nőket. A narrátor szenvtelen hangnemben tudósít a gyilkosságsorozat részleteiről, a női áldozatokról, akiket megerőszakoltak,

megfojtottak, majd azonosítatlan hullájukat a hatóságok behajították egy tömegsírba. Bolaño a meggyilkolt nőkről részletező pontossággal ír, nemcsak bemutatja a gyilkosságokat, a hatóságok tehetetlenségét, és az egyre rezignáltabbá váló közhangulatot, de magát a mindenkori olvasót is ebbe az állapotba taszítja, akit a huszadik, ötvenedik brutális haláleset után egyszerűen már nem tudja meghatni a soron következő gyilkosság.

A nyelvi formálás és a szerkezet tekintetében negyedik rész különbözik a könyv többi részétől. Itt a szerző már nem kisformákból építkezik, hanem egymást követve zúdulnak az olvasóra a mondatok.

Az utolsó rész (*Archiboldi könyve*) már követi a hagyományosabb regény dramaturgiáját, utóbbi könyv ajánlható akár érettségiző diákoknak is. A Santa Terézában játszódó történet olyan, mint egy több kameraállásból vett film, amelyben minden egyes hely más és más nézőpontból mutatkozik. Témája, a fiktív német író, az irodalmi Nobel-díj várományosa Benno von Archiboldi, aki 1920-ban született Poroszországban egy félszemű anya és egy fellábú, első világháborús katona gyermekeként. Amit a regény elején megismert kritikusok nem tudtak ki-nyomozni, arról tudomást szerez a mindenkori olvasó a regényfolyam legfontosabbnak tartott hősről az utolsó részben.

Alakjának megformálása azonban írói kudarc, képzelgés, mivel a regényben kontextus nélküli figura marad. Huszonegy regényének világaról, művészi értékéről nem lehet tudni semmit a címeiken kívül: *A bőrálarc*, *Európa folyói* stb. Nehéz így elfogadni azt a regény világában rögzítettényt, hogy Archiboldi írói munkássága Nobel-esélyes. Nehéz nem egyetérteni Bán Zoltán András véleményével, mely szerint a 2666 című regényben a fiktív világ lesz a sok apró realitás miatt valóságos, miközben a fikción belüli valóság (Archiboldi figurája) tökéletes koholmánynak tűnik.

A regény utolsó mondatában arról értesülünk, hogy a regényidő szerinti 2001-ben Archiboldi Hamburgba érkezett, és „másnap reggel már úton volt Mexikó felé”, azaz elindult Santa Terésába, hogy tegyen valamit a több nő meggyilkolásával megvádolt Klaus Reiter ügyében. Ami annyit tesz, hogy Bolaño végre beléptette a regény való életébe a fiktív író.

Nem tudhatjuk, hogy Bolaño még komolyan tervezett-e valamit a cselekménnyel, mert az író 2003-ban meghalt. A 2666 befejezett töredék maradt.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Bán Zoltán András: Nekrológ a jövőből. www.unikurnis.hu. 2017. 1. 29.

Наукове видання

ACTA ACADEMIAE BEREKSASIENSIS

НАУКОВИЙ ВІСНИК

Том XVI

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів

Матеріали подані мовою оригіналу

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР *І.Орос*
ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА *С.Черничко, М.Сюсько*
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР *І.Пенцкофер*
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР *І.Силадій*
КОРЕКТУРА *І.Варцаба, О.Кордонець, М.Левринц*
ВЕРСТКА *В.Товтін*

Видавництво ТОВ «РІК-У»

Підписано до друку 26. 09. 2017 р.
Формат 70x100/16. Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Умовн. друк. аркушів 19,97. Наклад 300.

Віддруковано з оригіналів

Адреса редакції:
90202 Берегово, пл. Кошута, 6,
Закарпатський угорський інститут ім. Ф. Ракоці ІІ
Тел.: (03141) 4-24-35
E-mail: kiado@kmf.uz.ua